

CAMELIA TOADER

Camelia Toader s-a născut în 1963; este licențiată în drept (1986), doctor în drept (1997) (Universitatea București); a fost judecător stagiar la Judecătoria Buftea (1986-1988); judecător la Judecătoria Sectorului 5 din București (1988-1992); responsabilă de curs (1992-2005), apoi profesor (2005-2006) de drept civil și de dreptul european al contractelor la Universitatea București; a urmat mai multe studii doctorale și de cercetare la Institutul de drept internațional privat Max Planck de la Hamburg (între 1992 și 2004); a fost șef al departamentului pentru integrare europeană la Ministerul Justiției (1997-1999); judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție (1999-2006); profesor invitat la Universitatea din Viena (2000); formator în drept comunitar la Institutul Național al Magistraturii (2003 și 2005-2006); membru al comitetului de redacție al mai multor reviste juridice; este judecător la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, începând cu data de 12 ianuarie 2007.

1. Vi se pare oportună schimbarea sistemului judiciar român, prin renunțarea la un grad de jurisdicție?

Soluția prezintă avantaje din punct de vedere al celerității, limitând însă posibilitatea controlului judiciar al instanțelor superioare.

2. Considerați că ar fi necesară o reorganizare a sistemului judiciar în teritoriu, cu desființarea judecătoriilor (o asemenea reformă au adoptat de curând Olanda și Franța, vizând desființarea unor instanțe mici), încât să existe trei grade ale instanțelor, astfel cum există în majoritatea covârșitoare a statelor europene: tribunal, curți de apel (sau de justiție) și Înalta Curte? Aceasta ar presupune consecințe benefice pentru resursele umane și materiale pentru sistem, posibilitatea unei judecăți mai bune pe fond, eliminarea unei noi judecăți pe fond în apel, instituirea recursului drept cale de atac limitată strict la problemele de drept. Înalta Curte de Casație și Justiție ar trebui să apară ca instituția judiciară ce s-ar pronunța pe întrebări preliminare vizând aplicarea unor texte de lege și recursurile împotriva sentințelor curților de apel.

Problema este extrem de complexă și nu poate fi izolată de restul problemelor sistemului judiciar (mă refer îndeosebi la problema instanțelor specializate și la cea a gradelor de jurisdicție). Mi-aș permite să adaug două aspecte care, după părerea mea, ar trebuie avute în vedere.

În primul rând, nu ar trebui nesocotit faptul că suprimarea judecătoriilor riscă să îndepărteze justiția de cetățean, fără a reduce neapărat costurile pentru bugetul public.

În al doilea rând, trebuie avută în vedere creșterea sarcinii de lucru a tribunalelor, de care depinde, în mare măsură, o „mai bună judecată pe fond”.

3. Apreciați că este necesară eliminarea căii de atac a apelului pentru cauzele mai simple? Dispozițiile din noile coduri de procedură sunt de ajuns?

Adevărata întrebare este ce înțelegem prin „cauze mai simple”? Problema definirii criteriilor în funcție de care se poate

distinge între hotărârile susceptibile de apel și cele supuse doar recursului este extrem de delicată. Ar putea fi avute în vedere atât criteriile valorice, cât și criteriile ținând de obiectul cererii.

4. Vedeți ca fiind o măsură favorabilă sistemului judiciar desființarea instanțelor militare, instanțe menținute cu un statut special și integrarea acestora în cadrul tribunalelor obișnuite și Curții de Apel București, ca secții militare sau completuri specializate, judecătorii urmând a avea drepturi similare judecătorilor din întreg sistemul judiciar?

Instanțele specializate au fost și sunt soluții eficiente pentru o mai bună administrare a justiției. Acest lucru este evident și la nivelul instanțelor europene. Cu toate acestea, oportunitatea specializării instanțelor într-un anumit domeniu trebuie fără îndoială apreciată nu doar în funcție de specificitatea domeniului respectiv ci și în funcție de gradul de ocupare.

5. Ce cale de recrutare în magistratură considerați că ar fi corespunzătoare situației actuale a societății românești: recrutarea printr-o școală superioară de pregătire deschisă oricărui absolvent al facultății de drept ori recrutarea prin examene după un număr de ani vechime în diverse profesii juridice? Considerați că se asigură o calitate net superioară a pregătirii magistraților prin o școală superioară de magistratură?

Sunt de părere că sistemul actual de recrutare și formare a magistraților, care urmează, de altfel, modelul altor state europene, prezintă avantaje importante și este mai ales coerent cu sistemul judiciar român. De altfel, acest sistem nu a exclus niciodată cooptarea în magistratură a unor reprezentanți de marcă ai vieții juridice românești.

6. Apreciați că sistemul actual de învățământ din facultățile de drept din România suferă de lacune în ce privește pregătirea studenților în diversele ramuri de drept? Dacă răspunsul în viziunea dumneavoastră e afirmativ, puteți indica aceste lacune? Care ar fi rezolvarea lor și cum apreciați că este necesar a se schimba sistemul de învățământ din facultățile de drept? E necesară o colaborare strânsă între instanțe, birourile de avocați și facultățile de drept în ce privește practica studenților? Cum să se materializeze o astfel de colaborare care să fie efectivă, iar nu numai formală? Școala românească de drept poate deveni competitivă, în spațiul concurențial al Uniunii Europene?

Nu cred că există adevărate lacune în pregătirea studenților. Învățământul juridic românesc traversează, ca întreaga noastră societate, o perioadă de schimbări care vor duce, probabil, la o restructurare a programelor de învățământ.

Colaborarea dintre facultăți și actorii vieții juridice românești se va stabili în mod firesc în cadrul procesului de adaptare, fără să fie necesară, după părerea mea, o intervenție statală.

Învățământul juridic românesc este, chiar astăzi, competitiv la nivel european. Dovada vie o reprezintă numărul impresionant de absolvenți care au construit cariere de succes în medii internaționale.

7. Considerați că situația socială și economică a României influențează defavorabil alegerea unei anumite profesii juridice? Apreciați că interesele materiale au condus mulți absolvenți de drept de a alege una sau alta dintre profesiile juridice? Dacă răspunsul este afirmativ, cum se poate preveni o astfel de tendință?

Este discutabil în ce măsură o canalizare a preferințelor absolvenților este de dorit. Aceste preferințe sunt semnale

importante pe care piața le dă actorilor vieții juridice (profesii liberale, universități, administrații etc.). Acestora le revine sarcina de a-și adapta comportamentul în mod corespunzător, reorientând astfel preferințele absolvenților.

8. În urma numeroaselor condamnări ale României la CEDO, care sunt măsurile pe care le vedeți a fi adoptate pentru a preîntâmpina, pe de o parte, plângeri la CEDO, iar pe de altă parte condamnări în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului? Considerați că judecătorii poartă vina exclusivă a acestor condamnări? Sau justițiabilul român nu cunoaște condițiile în care poate sesiza instanța de la Strasbourg, multe plângeri fiind informate?

Din perspectiva drepturilor omului, existența unui număr mare de condamnări nu este în sine un semn îngrijorător. Aceasta este, cred eu, dacă privim experiența altor țări europene, o trecere obligatorie spre o societate mai democratică. Ele duc la clădirea unei conștiințe civice.

9. Ce ar trebui să facă membrii corpului profesional al magistraților pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în *actul de dreptate*? Este necesară o educare a elevilor și adulților în acest sens?

Prin rigoare și corectitudine imaginea corpului magistraților se va îmbunătăți. Probabil că ar fi totuși util, ca opiniei publice să fie îndemnată să vadă mai bine normalitatea, iar nu senzaționalul actul de justiție. Imaginea justiției nu depinde doar de membrii corpului profesional, ci și de lumina în care este privită.

10. Care apreciați că este rolul avocaților în întărirea medierii, privit din perspectiva faptului că avocații sunt

primii care iau contact cu persoanele aflate în diverse conflicte? Considerați că este suficient a se prevedea obligația judecătorului de a îndruma părțile la mediere, câtă vreme medierea trebuie adusă de cele mai multe ori la cunoștința publicului anterior luării în calcul a posibilității de a introduce a acțiunii în instanță?

Activitatea de avocat este extrem de complexă. Avocatul are datoria să îndrume clienții spre o mai bună protecție a intereselor lor, inclusiv prin mecanismul medierii. Nu trebuie însă uitat că, de multe ori, în faza pre-judiciară avocații încearcă ei înșiși să asigure o aplanare a conflictelor.

11. În ce privește problema investițiilor, considerați că sistemul judiciar român este capabil a se autofinanța, parțial și cât? Care ar fi măsurile ce trebuie luate în acest scop?

Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor sunt, fără îndoială, în măsură să aprecieze aceste aspecte. Consider însă că în orice caz sumele percepute din taxele judiciare ar trebui să revină (să spunem 75%) instanțelor.